

Zápis

z jednání Pracovního týmu RHSD ČR pro pracovněprávní vztahy, kolektivní vyjednávání a zaměstnanost ze dne 21. května 2014

Přítomni: dle prezenční listiny

Program:

- 1. Dopady nového občanského zákoníku v některých oblastech*
- 2. Novelizace zákoníku práce*
- 3. Úrazové pojištění*
- 4. Minimální mzda*

Jednání Pracovního týmu RHSD ČR pro pracovněprávní vztahy, kolektivní vyjednávání a zaměstnanost dne 21. května 2014 řídil jeho vedoucí, generální ředitel SP ČR, Ing. Zdeněk Liška.

I.

Dopady nového občanského zákoníku v některých oblastech

Mgr. Antonín Stanislav a Mgr. Škrabal uvedli jménem ministerstva spravedlnosti materiál Dopady nového soukromého práva. Ministerstvo spravedlnosti v současné době začíná v rámci svého legislativního odboru a KANCLU vyhodnocovat poznatky o novém občanském zákoníku z pohledu případné novely. Připomněli základní předpisy nového soukromého práva a uvedli některé okruhy otázek, jimiž se materiál ministerstva spravedlnosti zabývá, zejména náhradu újmy na zdraví, kde dochází k výrazným změnám (zástupci ministerstva spravedlnosti upozornili na zveřejněnou doporučující metodiku, u které očekávají, že bude respektována), rejstříkový zákon upravuje novým způsobem spolky apod.

JUDr. Samek jménem ČMKOS předložený materiál Dopady nového občanského zákoníku v některých oblastech odmítl z důvodu, že jde o velmi stručný popis několika změn, které přinesl nový občanský zákoník (náhrada škody, statusové věci, veřejné rejstříky apod.) s účinností od 1. ledna 2014. Ministerstvo spravedlnosti se však v předloženém materiálu skutečnými dopady nového soukromého práva nezabývá, zcela opomíjí např. zásadní problémy, které přináší praxe, zejména pokud jde o zápisy vzniku, změn a zrušení odborových organizací rejstříkovými soudy, o kterých ČMKOS podrobně opakovaně informovala paní ministryni spravedlnosti JUDr. Helenu Válkovou a předsedu vlády pana JUDr. Bohuslava Sobotku. Přestože paní ministryně spravedlnosti slíbila zajistit nápravu protiprávního postupu Městského soudu v Praze, který nerespektuje závazky České republiky vyplývající zejména z Úmluvy MOP č. 87 Mezinárodní organizace práce, tento stav trvá a materiál Ministerstva spravedlnosti o něm mlčí. Metodická pomůcka ve formě pokynu paní ministryně soudcům při interních poradách na Ministerstvu spravedlnosti se ukázala neúčinná. Ministerstvo spravedlnosti rovněž nereflektuje případy porušení práva členů dozorčích rad na zastupování zaměstnanců, kdy jsou ukončována v rozporu se zákonem o obchodních korporacích existující funkční období.

Navrhl, aby materiál byl stažen z programu RHSD s tím, že bude dopracován tak, aby reagoval na skutečné problémy a na požadavky sociálních partnerů, zejména požadavky zaslané SP ČR a ČMKOS ministryním práce a sociálních věcí a spravedlnosti, na novelizaci rejstříkového zákona a dalších právních předpisů. Připomněl v této souvislosti slib vlády řešit akutní problémy rychlými novelami nových soukromoprávních předpisů, které mají být vládě

předloženy v červenci 2014. ČMKOS požaduje novelizaci rejstříkového zákona a souvisejících ustanovení nového občanského zákoníku řešit v rámci této tzv. urgentní novelizace předpisů soukromého práva.

JUDr. Hejduková: SP ČR očekával od Ministerstva spravedlnosti konkrétní vyjádření k požadavkům SP ČR na změny nové právní úpravy soukromého práva, to materiál předložený ministerstvem nepřináší. SP ČR zejména požaduje řešení otázky zákazu souběhu funkce člena statutárního orgánu obchodní společnosti a výkonu závislé práce výslovnou právní úpravou, která se vrátí k úpravě obsažené v § 66d bývalého obchodního zákoníku. I SP ČR je názoru, že materiál v této podobě nelze projednávat v PT RHSD ani na plénu RHSD a připojuje se proto k požadavku ČMKOS na stažení tohoto materiálu z programu RHSD.

SP ČR rovněž plně podporuje návrhy ČMKOS na novelizaci zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, a v této souvislosti i na novelizaci občanského zákoníku tak, aby bylo důsledně zajištěno dodržování Úmluvy MOP č. 87 o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat, 1948 (č. 489/1990 Sb.).

II.

Novelizace zákoníku práce

Mgr. Tomandlová: MPSV má v plánu připravit novelu zákoníku práce v červenci 2014, nebylo však rozhodnuto, že tato novela skutečně bude. MPSV chystá novelizaci týkající se náhrady škody s některými úpravami. Chce dát povinnost pro valorizaci náhrad mzdy automatickým mechanismem, upravit zmocnění pro odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění, chce navrhnout zmocnění pro vládu, a to k minimální právní úpravě. Hranici 65 let pro ukončení poskytování náhrady za ztrátu na výdělku chce MPSV prodloužit do důchodového věku, pokud bude v individuálním případě tento věk vyšší než 65 let. Jinak nemá MPSV potřebu měnit nic dalšího. Pokud jde o náměty SP ČR, ministerstvo je obdrželo, se SP ČR je projednalo, ale nebyly pocit'ovány jako urgentní. Náměty ČMKOS projednalo MPSV jak s ČMKOS, tak i interně v rámci ministerstva. Téměř u všech uvedených návrhů se MPSV nejeví reálné je řešit červencovou novelou zákoníku práce. Nelze samozřejmě vyloučit další novelu zákoníku práce v souvislosti s novelizací občanského zákoníku.

K jednotlivým bodům návrhů ČMKOS na novelizaci zákoníku práce uvedla: Bod 15 potřebuje upřesnění, skutečně v právní úpravě chybí zařazení členů evropských rad zaměstnanců, MPSV je připraveno tento problém odstranit, ne však vyřešit všechny požadavky ČMKOS k tomuto bodu. Bod 18, odborová kontrola: MPSV vezme s určitou formulační úpravou „prohlubování kvalifikace svazových inspektorů“ jako opatření v rámci prevence náhrady škod. Bod 20, pokud jde o minimální výši náhrady za bolest a ztížené společenské uplatnění, MPSV akceptuje se zmocněním realizovaným nařízením vlády, automatickou valorizaci bude zvažovat. O dalších návrzích ČMKOS je MPSV připraveno dále diskutovat.

JUDr. Hejduková: Tam, kde je dnes shoda, je třeba příslušnou úpravu řešit bez ohledu, jestli bude návrh na novelizaci zákoníku práce předkládán v červenci nebo v září 2014. Bod 15 je k diskusi, ještě si tento návrh SP ČR potřebuje prověřit. Bod 18 SP ČR akceptuje s terminologickou úpravou, že půjde „o prohlubování kvalifikace“, bod 19 je z pohledu SP ČR velmi důležitý a naléhavý a bod 20 SP ČR rovněž akceptuje, s výjimkou indexace. Částky odškodnění bolestného a ztížení společenského uplatnění nyní budou skokově zvednuty a budou stanoveny jako minimální, taková úprava podle názoru SP ČR plně postačuje.

Ing. Liška navrhl do novely zákoníku práce připravované MPSV zařadit body z návrhu ČMKOS, kde existuje shoda obou sociálních partnerů a poté hledat ještě shodu o některých dalších bodech. JUDr. Hejduková uvedla následující body 4, 5, 6, 7, 8, 14, 16, 17 a 19, tj. i v těchto bodech je společný postoj obou sociálních partnerů. Ing. Liška potvrdil rovněž, že zaměstnavatelé nesouhlasí se zrušením karenční doby, které není zaměstnavatelům nijak kompenzováno.

Mgr. Tomandlová – bylo by třeba se o změnách, které se týkají nového občanského zákoníku ještě domluvit. Zásah třetí osoby týkající se zaměstnání nezletilého nechce MPSV řešit urgentně. Uvedla též, že MPSV zvažovalo zrušit i výpovědní důvod pro porušení léčebného režimu zaměstnancem. Zaměstnavatelé s tímto návrhem nesouhlasí, ČMKOS naopak uvedený návrh podporuje.

JUDr. Kindlová: ČMKOS požaduje vrátit se ke staré úpravě, podle níž nezletilý může sjednávat práci již od počátku roku, v němž ukončí povinnou školní docházku.

Shrnutí: existuje shoda sociálních partnerů, pokud jde o přípravu akutní (červencové) novelizace zákoníku práce v oblasti úpravy náhrady škody včetně bodů 15 (legislativně technická úprava navržená MPSV spočívající pokrytí případů ERZ), 18 s úpravou (prohlubování kvalifikace) a 20 s výjimkou indexace. V otázce zrušení karenční doby a zrušení výpovědního důvodu pro porušení režimu práce neschopného zaměstnance shoda obou sociálních partnerů není.

II.

Ing. Liška: Uvedl problematiku zvýšení minimální mzdy a informoval o jednáních, které se o jejím zvýšení vedla mezi sociálními partnery a vládou v uplynulých týdnech. PT RHSD po diskusi doporučuje, aby RHSD schválila zvýšení minimální mzdy o 500 Kč a zachování stávající výjimky pro osoby se zdravotním pojištěním; při uzavírání kontraktů na poskytování služeb (např. ostraha objektů státních úřadů) respektovat při cenové nabídce zvýšení úrovně minimální mzdy, protože v řadě případů je cenová kalkulace tak nízká, že nedosahuje odměna za tuto práci minimální mzdy.

III.

Ing. Machanec z MPSV uvedl problematiku zabezpečení při pracovním úrazu a nemoci z povolání. MPSV je názoru, že většina subjektů, které v této oblasti působí nebo jichž se toto zabezpečení týká, by preferovala zachování současného systému náhrady škody i průběžný systém financování. MPSV samo ve svém rozhodovacím materiálu, který byl rozeslán do připomínkového řízení, preferuje varianty obsahující hmotněprávní úpravu odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání založené na principu náhrady škody ponechané jako dosud v zákoníku práce, tj. variantu I. či variantu II, protože je přesvědčeno, že tento systém se osvědčil, z pohledu zaměstnanců zachovává současnou úroveň zabezpečení, a zaměstnancům poskytuje i kompenzaci věcných škod v adekvátním rozsahu.

JUDr. Hejduková: Uvedla, že stanovisko SP ČR k tomuto materiálu se teprve připravuje, probíhá diskuse i s experty SP ČR v oblasti BOZP. Firmy preferují stav, kdy pokud možno nebude docházet k radikálním změnám dnes funkčního systému, tj. SP ČR požaduje zachovat odpovědnost zaměstnavatele za škodu, nikoliv zavádět úrazové pojištění, kde se zaměstnavatelé bojí případných soudních sporů o „dosouzení“ plné výše náhrady. Varianta I počítající s nákladem 61 mld. Kč na vytvoření rezervy nezbytné pro provozování

standardního pojištění, je podle názoru SP ČR nereálná a SP ČR se obává rizika dodatečných nákladů na straně zaměstnavatelů. Proto by SP ČR preferoval zachování průběžného financování systému s případným rozšířením správy tohoto systému na více pojišťoven tak, aby padly výhrady ze strany Evropské unie vůči současné podobě zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovních úrazech a nemocích z povolání. SP ČR se nebrání doplnění tohoto systému o úrazovou prevenci a rehabilitaci, pro které zde jsou k dispozici díky každoročním vysokým přebytkům vybraného pojistného nad vyplacenými náhradami i dostatečné finanční zdroje. SP ČR nepodporuje založení nové zvláštní úrazové pojišťovny, protože se obává, že by to byla nákladná operace s nejistým výsledkem.

JUDr. Samek: Informoval účastníky jednání, že stanovisko ČMKOS k předloženému materiálu bude vycházet z postojů představitelů odborových svazů vyjádřených při jednání Rady ČMKOS dne 26. května 2014. Obecně lze uvést, že ČMKOS vždy usilovala o zachování průběžného financování systému zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovních úrazech a nemocích z povolání z pojistného hrazeného zaměstnavateli a o jeho doplnění o úrazovou prevenci a rehabilitaci, která by mohla účinně napomoci snížení počtu pracovních úrazů. Rovněž byla proti změnám, které by zhoršily práva zaměstnanců tak, jak tomu hrozilo v případě návrhu novelizace zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců, kterou připravil v minulém období bývalý ministr práce a sociálních věcí Ing. Jaromír Drábek. Podporovala vždy rovněž opatření, která by zvýšila motivaci zaměstnavatelů ke zlepšování pracovních podmínek (bonus – malus), doplnila současný systém o prevenci pracovních úrazů a nemocí z povolání. Souhlasila i s odkládáním účinnosti zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců, naposledy i s vědomím, že spuštění úrazového pojištění zaměstnanců není organizačně připraveno, chybí k němu doprovodná legislativa a v současné situaci zmatků souvisejících s implementací soukromého práva je třeba brát vážně v úvahu i riziko oslabení zákoníku práce a práv zaměstnanců. Vnímá však i dlouhodobé společné přání expertů z oblasti BOZP vytvořit po vzoru některých evropských zemí tripartitně spravovanou úrazovou pojišťovnu, které se však pro malou podporu ze strany státu a zásadně odmítala privatizaci zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovních úrazech a nemocích z povolání.

V Praze dne 21. května 2014

Zapsali: JUDr. Hejduková, CSc., JUDr. Samek